

เศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีที่ 20 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2549

ISSN 0857-5924

เจ้าของ โครงการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กทม. 10200 โทร. 0-2613-2422

บรรณาธิการ ภราวดี ปริดาศักดิ์

ผู้จัดการพิมพ์ วรณะ เวชพรหมณ์

พิมพ์ที่ หจก.สามลดา โทร. 0-2895-1500

สมาชิก บริจาค ปีละ 60 บาท (12 ฉบับ) ส่งจ่าย "โครงการเศรษฐศาสตร์" คณะเศรษฐศาสตร์ ปณ. หน้าพระลาน 10202

แจกฟรี เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ

ภายในเล่ม

- ❖ **บทความ**
อดัม สมิท : บิดาแห่งทฤษฎีนิยามเสรี
ที่อยู่ชายขอบกว่าที่คุณคิด (ต่อจากฉบับที่แล้ว)
- ❖ **นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก**
วิลเลียม สแตนลีย์ เจวอนส์ (William Stanley Jevons)
- ❖ **ศัพท์เศรษฐศาสตร์**
 - law of diminishing marginal utility
 - consumer equilibrium
 - marginal rate of substitution (MRS)
- ❖ **แนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์**
เศรษฐศาสตร์อ่านเพลิน ชุด เศรษฐศาสตร์มีคำตอบ

บรรณาธิการแถลง

ท่านผู้อ่านหลายท่านที่เป็นแฟนประจำของ "เศรษฐศาสตร์" คงจะตั้งข้อสงสัยว่า เพราะเหตุใดจึงได้รับและเปิดอ่าน "เศรษฐศาสตร์" ค่อนข้างล่าช้าหรือไม่ตรงตามเวลาที่ระบุไว้ในแต่ละฉบับ และฉบับนี้ก็เช่นกัน กว่าจะได้รับก็คงจะล่วงเข้าศักราชใหม่ 2550 ไปแล้ว เหตุที่ล่าช้าไม่ได้มาจากบุรุษไปรษณีย์เป็นสำคัญ แต่เป็นความล่าช้าที่เกิดจากการผลิตต้นฉบับของบรรณาธิการเอง เราตระหนักในข้อบกพร่องประการนี้ดี และต้องขออภัยบรรดาสมาชิกรวมทั้งท่านผู้อ่านทั่วไปทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย เราจะพยายามปรับปรุงแก้ไขในจุดนี้จนกระทั่งให้ผู้อ่านได้อ่านตามเวลาในที่สุด สำหรับฉบับนี้ เราขอแนะนำเสนอในรูปแบบและเนื้อหาเช่นเดียวกับที่ผ่านมา โดยเริ่มจากบทความเรื่อง "อดัม สมิท : บิดาแห่งทฤษฎีนิยามเสรีที่อยู่ชายขอบกว่าที่คุณคิด" โดยคุณสถณี อาชวานันทกุล ซึ่งต่อจากฉบับที่แล้ว ตามด้วยนักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก ด้วยการเสนอเรื่องราวชีวิตและความคิดของ สแตนลีย์ เจวอนส์ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ และศัพท์เศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความคิดของเจวอนส์ ปิดท้ายด้วยการแนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์ที่เพิ่งเปิดตัวเมื่อไม่นานมานี้ ท้ายนี้ เราขอถือโอกาสอันดีนี้ อารธนาคุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งที่ทำนุบำรุงให้เรามีชีวิตและศรัทธาในทุกศาสนา โปรดดลบันดาลและพิทักษ์รักษาให้ท่านอุดมด้วยอรรถประโยชน์หรือความสุข ความเจริญ ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บและอันตรายทั้งหลายทั้งปวง...

อดัม สมิท

บิดาแห่งทุนนิยมเสรี ที่อยู่ชายขอบกว่าที่คุณคิด

โดย สฤณี อาชวานันทกุล

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ความเข้าใจผิดข้อใหญ่ที่สุด: เรื่อง "มือที่มองไม่เห็น"

รอทไชลด์บอกว่า ในศตวรรษนี้ ไม่น่าจะมีความเข้าใจผิดอะไรที่ชัดเจนไปกว่าที่เราชื่นชมมุมมองของอดัม สมิท เท่ากับความเข้าใจผิดเกี่ยวกับแนวคิดที่คนโยงเข้ากับชื่อของเขาที่สุด และที่คนส่วนมากเชื่อว่าเป็นความคิดของอดัม สมิท ที่ทรงพลังและยืนยงที่สุด แน่نون เรากำลังพูดถึงหลักการ "มือที่มองไม่เห็น" อรรถาธิบายเกี่ยวกับหลักการนี้ปรากฏในหนังสือ *The Wealth of Nations* เล่มที่ 4 บทที่ 2 ใจความตอนหนึ่งกล่าวว่า

"ปัจเจกชนทุกคนโดยปกติ ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือก็ไม่รู้ว่าพวกเขากำลังช่วยสังคมอยู่อย่างไร ... ในกรณีนี้ ซึ่งเหมือนกรณีอื่นๆ อีกมากมาย ปัจเจกชนถูกชักนำโดยมือที่มองไม่เห็น ให้ทำประโยชน์ส่วนรวมที่เขาไม่ได้ตั้งใจ การที่สังคมไม่มีส่วนร่วมในการกระทำนั้น ไม่ได้แปลว่าการกระทำดังกล่าวเป็นผลเสียต่อส่วนรวมเสมอไป ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน บ่อยครั้งปัจเจกชนสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าตอนที่เขาตั้งใจสร้างประโยชน์ส่วนรวมนั้นๆ ข้าพเจ้าไม่ค่อยเห็นกรณีที่พ่อค้าซึ่งอ้างตัวว่าค้าขายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตั้งใจทำให้เกิดประโยชน์นั้นจริงๆ..."

รอทไชลด์ใช้วิธีค้นคว้าอันน่าทึ่งเปรียบเทียบนักสืบทางปัญญาในความพยายามที่จะพิสูจน์ว่า "มือที่มองไม่เห็น" ซึ่งอดัมเรียกด้วยชื่อนี้เพียงสามครั้งในข้อเขียนทั้งหมดของเขานั้น (ในย่อหน้าข้างต้น ใน "ประวัติศาสตร์ดาราศาสตร์" (*History of Astronomy*) และใน *The Theory of Moral Sentiments*) จริงๆ แล้วเป็นเพียง "เรื่องตลกเกมเหน็บแนม" เท่านั้น อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดแล้วรอทไชลด์ก็สรุปว่า หลักฐานทางอ้อมที่เธอพบนั้น ไม่ได้ลิดรอนความน่าเชื่อถือของความคิดที่คนส่วนใหญ่เชื่อมโยงเข้ากับประโยค "มือที่มองไม่เห็น" การกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน มักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในระดับที่สูงกว่าที่สังคมได้จากความเมตตาการุณา หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ของรัฐ ซึ่งเป็นความคิดที่เป็นสาระสำคัญและแผ่ซ่านอยู่ในปรัชญาโดยรวมของอดัม สมิท จริงๆ แล้ว แนวคิดเรื่อง "มือที่มองไม่เห็น" น่าจะทำให้ปัจเจกชนดีใจ เพราะแปลว่ามนุษย์ทุกคนเป็นผู้ตัดสินผลประโยชน์ของตัวเองที่ดีที่สุด ดังที่อดัมกล่าวไว้ใน *The Wealth of Nations*: ว่า "คนทุกคนสามารถตัดสินใจทุกเรื่อง

เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและสถานภาพของเขาได้ดีกว่ารัฐบุรุษหรือนักกฎหมายใดๆ"

ตัวตนที่แท้จริงของ อดัม สมิท

อดัม สมิท ที่เผยแพร่ให้เราเห็นจากงานวิชาการของรอทไชลด์นั้น คือนักคิดที่เข้าใจธรรมชาติของพฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างค่อนข้างครบถ้วน และสมบูรณ์แบบ สมิทเป็นนักคิดนำสมัยที่น่าจะอยู่ในยุคเราได้ อย่างไรก็ตาม เพราะอดัมไม่ได้เป็นเพียงนักคิดหัวก้าวหน้าที่เชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในความเท่าเทียมกันของมนุษย์ และเชื่อว่ารัฐบาลมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสได้มีเสรีภาพส่วนบุคคล เขายังเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ผู้คิดว่าการอภิปรายสาธารณะที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ศิลธรรม และการเมืองนั้น คือเป้าหมายสูงสุดของการเมือง ปัจเจกชนทุกคนได้รับการเตรียมพร้อมที่จะดำรงชีวิตแบบนี้ จากการพยายามเข้าใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเมื่อเราเดินทาง เจริญ และแลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งก็คือกิจกรรมที่ล้วนเป็นหัวใจของชีวิต "สัตว์เศรษฐกิจ" อย่างมนุษย์ นอกจากนั้น สมิทยังต่อต้านความเชื่อในพรหมลิขิตหรือโชคชะตา เขาย้ำบ่อยครั้งว่า เขาเกิดมาในโลกที่ "ไร้ซึ่งบิดา" คือโลกที่ระเบียบของศีลธรรมและสังคมการเมืองเป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ ไม่ใช่ข้ออิทธิฤทธิ์ของพระเจ้า ชะตากรรมของเราทุกคนคือ การต้องดำรงอยู่ท่ามกลางความไม่แน่นอน และความไม่แน่ใจโดยสรุปแล้ว อดัม สมิทในมุมมองของรอทไชลด์ คือนักคิดที่มีความเชื่อตรงกับแนวคิดเสรีนิยม (liberalism) ในโลกวิชาการปัจจุบัน

ความรู้อันลึกซึ้งของรอทไชลด์ด้านประวัติศาสตร์ปัญญาชนสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทำให้เธอสามารถช่วยเราสืบค้นมิติต่างๆ และความสำคัญของระบบความคิดของอดัม สมิทที่ยั่งยืนยาวนาน ตลอดจนช่วยชี้ให้เห็นเจตนาอันตั้งเดิมทางศีลธรรมและการเมืองของยุคแสงสว่างทั้งด้านที่น่ายกย่องและด้านที่น่ากังขา อย่างไรก็ตาม ในความพยายามที่จะชิงตัวอดัมคืนมาจากฝ่ายอนุรักษนิยม เพื่อให้เขาเป็นแนวร่วมของเธอในการต่อสู้ทางปัญญาปัจจุบัน บางครั้งรอทไชลด์ก็ต้องเผชิญความเสี่ยงที่จะปิดบังบางแง่มุมของอดัม และอิทธิพลที่ยุคแสงสว่างมีต่อความคิดเขา ยก

ตัวอย่างเช่น รอทโซลต์ดอกย้าชื่อเรียกรื่องของสมิท ที่ต้องการเห็นทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน แต่เธอก็ทะเลาะที่จะพูดถึงข้ออ้างของเขาว่า เขาต้องการเห็นการศึกษาแบบนี้เพราะอยากให้คนจนได้รับการสั่งสอนให้เคารพผู้ที่อยู่เหนือกว่าและเสริมสร้างความมั่นคงทางการเมือง และแม้ว่ารอทโซลต์จะชี้ให้เห็นคุณธรรมที่สมิทมองว่า จะนำไปสู่ความสำเร็จทางเศรษฐกิจ เธอกลับมองข้ามบทวิเคราะห์ของเขานใน *The Theory of Moral Sentiments* ที่ส่งวนคำชื่นชมที่สูงกว่าไว้สำหรับคนที่ทำงานด้านการเมือง การทหาร ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ และบอกว่า รัฐที่ "ดี" จำต้องพึงพาอาศัยคนเหล่านั้น

ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหนึ่งในเหตุผลพื้นฐานที่อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ขนบธรรมเนียม เหตุผลและอารมณ์ ได้ "สอน" ให้ความต้องการนี้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมและนับถือข้อจำกัดต่างๆ แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ "ปลดปล่อย" ความต้องการนี้ สนับสนุนให้มันเรียกร้องตั้งขึ้น และกล้าแสดงออกมากขึ้น สมิทยืนยันว่า นี่เป็นสิ่งที่ควรเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ด้วยประโยคคมตะใน *The Wealth of Nations* ซึ่งเป็นประโยคที่คนอ้างอิงจากหนังสือเล่มนี้มากที่สุด คือ

"เราไม่ได้คาดหวังขำขื่นจากความกรุณาของคนแก่เนื้อ คนบ่มเหล้า หรือคนทำขนมปัง แต่จากความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนของพวกเขา เราไม่ได้สืบลำดับขนบธรรมเนียมของพวกเขา แต่กับความรักตัวเอง และไม่เคยล้าเลิกความจำเป็นส่วนตัวของเราในการพูดกับพวกเขา หากอาศัยความได้เปรียบของพวกเขาเองในการค้าขายกับเรา"

ในการอ้างถึงความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนของผู้นำในโลกพาณิชย์นั้น สมิทมองเห็นแรงดลใจที่ส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์อีกประเภทหนึ่ง ที่เรียกว่า "มนุษยธรรม" ใน *The Theory of Moral Sentiments* เขาวិเคราะห์แรงดลใจเหล่านี้ในแง่ของความกรุณา และอธิบายเหตุผลที่ทำให้เขาเชื่อว่าแรงดลใจเหล่านี้ควรเป็นพื้นฐานการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ ในโลกอื่นนอกเหนือจากพื้นที่ทางการค้า แต่อะไรจะเกิดขึ้นเมื่อสปิริตของการพาณิชย์พบกับสปิริตของประชาธิปไตย และหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว เป็นเรื่องน่าเสียดายที่รอทโซลต์ไม่พูดถึงประเด็นนี้ แม้ว่าเธอจะพยายามชี้ให้เห็นว่า สมิทที่เห็นสนับสนุนสปิริตของประชาธิปไตย ทำให้เธอไม่สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดที่เธอตั้งไว้สำหรับตัวเอง นั่นคือการตอบคำถามว่า สมิทสอนอะไรเราบ้าง เกี่ยวกับความท้าทายต่างๆ ที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบัน การที่เราจะเข้าใจบทเรียนของสมิท เราต้องเข้าใจก่อนว่า สปิริตของประชาธิปไตยนั้น เปลี่ยนแปลงชีวิตสังคมด้วยการเปิดประตูแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ ให้กับหญิงชายทุกคนชั้น และเราต้องมองเห็นด้วยว่าสปิริตของประชาธิปไตยนั้นอนุญาตให้สปิริตของการพาณิชย์แทรกซึมเข้าไปในพื้นที่ซึ่งมันเคยถูกกีดกัน และยอมให้สปิริตของการพาณิชย์เบียดบังแรงดลใจอื่นๆ ออกไป ขยายพื้นที่ให้ว่างพอสำหรับการคิดคำนวณประโยชน์ส่วนตนอย่างเปล่าเปลี่ยว ซาซัน และไร้ความรู้สึกนียต่างๆ และคำศัพท์ที่เราใช้ เป็นพยานหลักฐานสำคัญของการหลอม

รวมโลกทั้งสองใบนี้ เราสร้างเครือข่ายที่กลมกลืนระหว่างเพื่อนและคนรัก และคนรู้จักทางธุรกิจที่เราซื้อขาย ติดต่อกัน และ "สร้างเครือข่ายคนรู้จัก" ลองพิจารณาประเด็นการออกเดท ซึ่งเป็นประเด็นที่วัฒนธรรมของเราไม่เคยเมื่อการออกเดท (แบบที่เห็นภาพยนตร์ รายการทีวี และนิตยสารต่างๆ) เปรียบเสมือนการให้โอกาสคน "ซื้อมัปิ้ง" เพื่อหาคนที่ถูกใจที่สุดมาเป็นคู่ชีวิต แต่กว่าจะถึงเวลานั้น เราเลิกกับแฟนคนแล้วคนเล่าอย่างง่ายดายเหมือนนักค้าหุ้นที่ขายหุ้นขาดหวัง ในที่สุดเราหวังว่าจะปิดการเจรจา และหาคู่ชีวิตได้สำเร็จ แต่การที่เราเป็นผู้บริโภคที่จู้จี้ในตลาดโรแมนซ์ ทำให้เป็นเรื่องยากที่จะหยุดมองหาโมเดลใหม่ๆ ที่ดีกว่าเดิม สัญชาติญาณของพ่อค้าฝั่งรากลึกลงในแง่มุมมองที่เป็นส่วนตัวที่สุดในชีวิตเรา เว้นเสียแต่ว่าเราจะพยายามต่อต้านมันอย่างแข็งขัน จริงๆ แล้ว ทั้งมิตรภาพและความรักสะท้อนอิทธิพลของทั้งประโยชน์ส่วนตนและความจำเป็นทางเศรษฐกิจเสมอมา อริสโตเติล นักปรัชญาชาวกรีก ได้แยกแยะระหว่างมิตรภาพที่แท้ ซึ่งตั้งอยู่บนความเข้าใจตรงกันเรื่องความดีกับมิตรภาพฉาบฉวยที่ให้เพียงประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความเพลิดเพลิน ส่วนการแต่งงานนั้นก็มีองค์ประกอบทางเศรษฐกิจเป็นมิติหนึ่งอยู่ตั้งแต่อดีต เช่น เราคำนวณสินสอดทองหมั้น และวิเคราะห์ความมั่นคงด้านการเงินของเจ้าบ่าวในการประเมินความสามารถรับผิดชอบพันธะทางกฎหมายที่เกิดขึ้นเมื่อหญิงชายแต่งงานกัน แต่การหลอมรวมสปิริตของการพาณิชย์ให้เข้ากับสปิริตของประชาธิปไตยนั้น ทลายกำแพงที่กั้นขวางระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์พาณิชย์โดยทั่วไป เราสามารถสังเกตการรูกืบของ "อารมณ์ทางเศรษฐศาสตร์" ในยุคสมัยของเราได้จากการเติบโตของปรากฏการณ์ที่เดวิด บรู๊คส์ (David Brooks) เรียกว่า "ทายาทองค์กร" (the organization kid) คนเหล่านี้เป็นทายาทของกิจการ เหมือนสิ่งที่คำว่า "องค์กร" สื่อ พวกเขาเป็นนักเรียนเรียนเก่งที่เข้าโรงเรียนที่ดีที่สุดในผู้ปกครองเลี้ยงดูมาอย่างไม่ให้ตลาดสายตาดูและเดินหมากเกมชีวิตถูกต้องทุกตาก่อนที่พวกเขาจะจำความได้ พวกเขาเป็นคนเรียนเก่ง ทำกิจกรรมนอกเวลาทั้งหลายได้ยอดเยี่ยม และไม่เคยเป็นเด็กมีปัญหา ในมหาวิทยาลัยพวกเขาใช้ชีวิตตามตารางเวลารายวันอันเคร่งครัด แต่ก็รู้จักระบายความเครียดเป็นครั้งคราว พวกเขาไม่ใช่ยาเสพติด ไม่ดื่มจัด และหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์แบบโรแมนติกที่ยืดเยื้อ อันตรายร้ายแรงที่สุดของการบูชาเงินในยุคของเรา คือความเสี่ยงที่เราจะหลงลืมไปว่า เป้าหมายของการเคลื่อนไหวในยุคเสรีภาพเบงบานเมื่อ 40 ปีที่แล้วนั้น คือการต่อต้านความเห็นแก่เงิน ไม่ใช่การต่อต้านความรัก

The Theory of Moral Sentiments และหนังสืออันยอดเยี่ยมของรอทโซลต์ ช่วยชี้ให้เราเห็นว่า สมิทไม่ได้เป็นนักปรัชญาใจแคบ ที่เชื่อว่าความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เป็นกลไกที่สำคัญเพียงอย่างเดียวที่ผลักดันให้ระบบตลาดเสรีสามารถเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้ แต่เขา

นักเศรษฐศาสตร์ที่ควรรู้จัก

วิลเลียม สแตนลีย์ เจวอนส์ (William Stanley Jevons)

(พ.ศ. 2378-2425)

วิลเลียม สแตนลีย์ เจวอนส์ มักเป็นที่รู้จักกันดีในฐานะที่เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีราคาสัมพัทธ์หรือมูลค่าการแลกเปลี่ยนที่อิงอยู่กับแนวคิดเรื่องอรรถประโยชน์หน่วยท้าย (marginal utility) เจวอนส์เป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรกๆ ของสำนักคลาสสิกใหม่หรือนีโอคลาสสิก เขาเป็นบุคคลหนึ่งในบรรดานักเศรษฐศาสตร์สามท่านที่คิดทฤษฎีเกี่ยวกับมูลค่าเพื่อทดแทนทฤษฎีแรงงานแบบดั้งเดิมในตอนต้นคริสต์ทศวรรษที่ 1870 ซึ่งต่างคนต่างก็ไม่ทราบถึงความคิดของแต่ละคน ส่วนอีกสองท่าน คือ ลีออน วอลราส (Leon Walras) นักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ คาร์ล เมนเกอร์ (Carl Menger) นักเศรษฐศาสตร์ชาวออสเตรีย แม้ทั้งสามท่านนี้จะคิดอย่างอิสระต่อกันและเขียนหนังสือนำเสนอแนวคิดของตนในคนละภาษาก็ตามที แต่เนื้อหาสาระของทฤษฎีข้างมีความคล้ายคลึงกันอย่างน่าประหลาด

สแตนลีย์ เจวอนส์ เกิดที่เมืองลิเวอร์พูล ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2378 ในครอบครัวของชนชั้นกลางระดับสูง บิดาของเจวอนส์เป็นพ่อค้าเหล็ก ส่วนมารดามาจากครอบครัวของนายธนาคารและนักกฎหมายที่ร่ำรวย ด้วยฐานะที่มั่งคั่งของครอบครัว ทำให้เจวอนส์ได้รับการศึกษาขั้นต้นอย่างดีเยี่ยม โดยในเบื้องต้นเขาได้รับการส่งสอนอบรมที่บ้าน เมื่อโตขึ้นได้เข้าเรียนที่สถาบันช่างกลลิเวอร์พูลและโรงเรียนเตรียมในกรุงลอนดอนตามลำดับ ต่อมาก็เข้าศึกษาต่อที่ ยูนิเวอร์ซิตีคอลเลจ ลอนดอน (UCL) โดยศึกษาวิชาเคมี (ด้านการผสมโลหะ) คณิตศาสตร์ และตรรกวิทยา แต่เมื่อครั้งความรุ่งเรืองด้านทางรถไฟของอังกฤษสิ้นสุดลง ธุรกิจการค้าเหล็กของครอบครัวของเขาต้องประสบกับการล้มละลาย เพื่อช่วยครอบครัวแก้ปัญหาทางการเงิน เจวอนส์จำต้องละทิ้งการเรียนใน พ.ศ. 2397 แล้วเข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการตรวจถลุงแร่ และได้งานที่โรงਖาปถนแห่งใหม่ในเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย

ประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนสำหรับการสร้างทางรถไฟที่นิวเซาท์เวลส์ นับเป็นเหตุการณ์ที่จุดประกายให้เจวอนส์สนใจ

เศรษฐศาสตร์เป็นครั้งแรก เขาจึงเริ่มต้นอ่านหนังสือที่เป็นผลงานของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อדם สมิท, โรเบิร์ต มิลทอลล์, และจอห์น สจ๊วต มิลล์ ด้วยความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะสร้างความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้กระตุ้นให้เจวอนส์อยากหวนคืนไปเรียนหนังสือให้จบ เขาจึงเดินทางกลับประเทศอังกฤษใน พ.ศ. 2402 ในปีถัดมาเขาก็เข้าศึกษาต่อที่ยูนิเวอร์ซิตีคอลเลจ โดยศึกษาวิชา คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ปรัชญา และประวัติศาสตร์ แม้ว่าเขาจะผิดหวังอยู่บ้างเกี่ยวกับวิชาเศรษฐศาสตร์เนื่องจากเขารู้สึกว่าเขาได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือมากกว่าการเข้าฟังการบรรยายในห้องเรียนเสียอีก อย่างไรก็ตาม เจวอนส์ก็ศึกษาต่อไปจนได้รับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์จากยูนิเวอร์ซิตีคอลเลจ ใน พ.ศ. 2405

หลังจากจบการศึกษาแล้ว ในช่วงสองสามปีแรก เจวอนส์ ทำงานเป็นผู้บรรยายพิเศษที่วิทยาลัยโอเวนส์ เมืองแมนเชสเตอร์ และที่ควีนส์คอลเลจ ในเมืองลิเวอร์พูล และต่อมาใน พ.ศ. 2409 เขาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์สาขาตรรกวิทยาและปรัชญาที่วิทยาลัยโอเวนส์ ซึ่งเจวอนส์ต้องตรากตรำทำงานหนักทั้งภาระงานสอนและการเขียนหนังสือทางด้านตรรกวิทยาและเศรษฐศาสตร์ ใน พ.ศ. 2419 เจวอนส์ออกจากวิทยาลัยโอเวนส์ไปดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์สาขาเศรษฐศาสตร์ที่ยูนิเวอร์ซิตีคอลเลจ แห่งกรุงลอนดอน ภาระงานสอนที่นั่นเบาลงประกอบกับการทำงานบริหารบ้างเล็กน้อย ทำให้เจวอนส์มีเวลาที่ทุ่มเทให้การเขียนหนังสือได้บ้าง แต่เมื่อเขามีความหะเยอหะยานที่เขียนหนังสือมากขึ้น ก็รู้สึกว่าเป็นการยากที่จะทำทั้งสองอย่างนี้ไปพร้อมกัน ใน พ.ศ. 2423 เขาจึงตัดสินใจลาออกจากยูนิเวอร์ซิตีคอลเลจ เพื่อที่จะมุ่งมั่นกับการเขียนหนังสืออย่างจริงจังได้มากขึ้น แต่ดูเหมือนชะตาจะไม่เป็นใจ ระหว่างการใช้ชีวิตเพื่องานอันยิ่งใหญ่ของเขา สุขภาพร่างกายของเจวอนส์ก็เสื่อมทรุดลงเนื่องจากการทำงานหนักเกินไป และเพียงสองปีถัดมา คือเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2425 เขาหกล้มขณะลงอาบน้ำและจมน้ำตาย ใกล้เมือง

ฮาสติงส์ รวมสิริอายุได้เพียง 46 ปีเศษเท่านั้น

ตลอดชีวิตที่ไม่ยาวนานนัก เจอวอนส์มุ่งมั่นสู่อุดมการณ์ที่เขาตั้งไว้ด้วยความเสียสละและอุตสาหะ บทความและจดหมายของเขาได้เรียบเรียงด้วยความเรียบง่ายและงดงาม อีกทั้งยังแสดงถึงความซื่อสัตย์ที่ไม่เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายแม้แต่น้อย เขาเป็นนักเขียนที่มีผลงานอันโดดเด่นคนหนึ่ง และช่วงที่เขายังมีชีวิตอยู่นั้น เขาได้ดำรงตำแหน่งในระดับแนวหน้าทั้งในฐานะของนักตรรกวิทยาและนักเศรษฐศาสตร์

หนังสือทางด้านเศรษฐศาสตร์เล่มแรกๆ ที่เขียนโดยเจอวอนส์ คือ *The Coal Question* (ปูจลาเรื่องถ่านหิน) ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2408 หนังสือดังกล่าวได้ทำนายสถานการณ์การขาดแคลนพลังงานอย่างรุนแรงของอังกฤษที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เจอวอนส์เริ่มอธิบายให้เห็นโดยการประมาณการอุปทานของถ่านหินในอังกฤษที่มีอยู่ในขณะนั้น แล้วประมาณการอัตราการบริโภคที่เพิ่มขึ้น และเมื่อนำทั้งสองอย่างนี้มาประมาณการร่วมกันแล้ว เจอวอนส์พบว่า อุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นจะทำให้อุปทานของถ่านหินสำรองพร่องลงทุกขณะ ผลที่ตามมาคือราคาถ่านหินจะพุ่งสูงขึ้นเพียงสถานเดียว และที่เลวร้ายพอๆ กันก็คือ ณ จุดหนึ่ง อุปทานของถ่านหินที่ลดน้อยลงอาจจะหยุดยั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจในอังกฤษได้ หนังสือ *The Coal Question* ได้สร้างชื่อเสียงให้กับเจอวอนส์ในทันที เรื่องราวเกี่ยวกับการขาดแคลนถ่านหินที่จะคับคูลานมาถึงในไม่ช้านี้ ได้รับการประโคมข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ของอังกฤษ จอห์น สจ๊วต มิลล์ นักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้น ถึงกับกล่าวสรรเสริญเจอวอนส์ในที่ประชุมรัฐสภา และได้มีการสถาปนาคณะกรรมการถ่านหินขึ้นเพื่อศึกษาตรวจสอบปัญหานี้ อย่างไรก็ตาม การตื่นตระหนกเกี่ยวกับวิกฤติพลังงานตามคำทำนายของเจอวอนส์นั้น นับเป็นเรื่องที่ตีตนก่อนไข้ เพราะสถานการณ์มิได้เลวร้ายอย่างที่เจอวอนส์คาดคิดเอาไว้ สิ่งที่เจอวอนส์พลาดจากการศึกษาในครั้งนั้นของเขาก็คือ ความสามารถในการใช้น้ำมันแทนถ่านหิน เนื่องจากเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งต้นทุนในการขุดถ่านหินเพิ่มมากขึ้น นั่นก็คือจุดเน้นของเขายู่ที่การขาดแคลนสัมบูรณ์แทนการขาดแคลนสัมพัทธ์ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของการวิเคราะห์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อสิ่งหนึ่งขาดแคลนมากๆ จนมีราคาสูงขึ้น ก็จะเป็นการจูงใจให้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ และมีเมื่อนำทรัพยากรอย่างใหม่มาใช้ทดแทน เช่น น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ และไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นอาทิ ในอีกแง่หนึ่ง การวางตัวของบุคคลที่กลัวว่าจะเกิดสิ่งนั้นขึ้นในอนาคตก็มีบทบาทสำคัญเช่นกัน

แนวคิดที่สร้างชื่อเสียงให้แก่เจอวอนส์ และยังคงปรากฏอยู่ในตำราเศรษฐศาสตร์มาจนถึงปัจจุบันก็คือทฤษฎีอรรถประโยชน์ (theory of utility) ซึ่งต่อมาเรียกว่า กฎแห่งการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์หน่วยท้าย (law of diminishing marginal utility) แนวคิดนี้ปรากฏในหนังสือ *Theory of Political Economy* (ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การ

เมือง) ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2414 ทฤษฎีนี้ได้ก่อให้เกิดการนำพฤติกรรมของผู้บริโภคมาผนวกไว้ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์เป็นครั้งแรก อันที่จริงแล้ว เจอวอนส์ค้นพบหลักข้อนี้ตั้งแต่ตอนปลายคริสต์ทศวรรษที่ 1850 ในช่วงที่เขาอยู่ที่ออสเตรเลีย แต่หลายปีต่อมาเขาได้แยกแยะความแตกต่างระหว่างอรรถประโยชน์รวม (total utility) กับอรรถประโยชน์หน่วยท้ายหรืออรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (marginal utility) ให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น เจอวอนส์กล่าวว่า เมื่อคนเราบริโภคสินค้าใดๆ มากขึ้นเรื่อยๆ โดยทั่วไปแล้วอรรถประโยชน์รวม (ความพอใจทั้งหมด) ที่ได้รับจากสินค้านั้น จะเพิ่มสูงขึ้น แต่อรรถประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าหน่วยถัดไป (อรรถประโยชน์หน่วยท้าย) จะลดลง ตัวอย่างเช่น เมื่อท่านกระหายน้ำ น้ำแก้วแรกจะให้อรรถประโยชน์มากที่สุด เมื่อดับกระหายแล้ว น้ำแก้วที่สองและที่สามจะให้อรรถประโยชน์หรือความพอใจได้น้อยลง และเมื่อรู้สึกรู้ว่าน้ำเต็มกระเพาะแล้ว ในที่สุดท่านย่อมปฏิเสธน้ำแก้วต่อไป เป็นต้น จากหลักข้อนี้ เจอวอนส์จึงกล่าวว่า "มูลค่าขึ้นอยู่กับอรรถประโยชน์โดยบริบูรณ์" ข้อความนี้แตกต่างจากทฤษฎีว่าด้วยมูลค่าของสำนักคลาสสิกอย่างมีนัยสำคัญ ตามแนวคิดของสำนักคลาสสิกแล้ว มูลค่าของสินค้ามาจากปริมาณการใช้แรงงานในการผลิตสินค้านั้นหรือถ้าจะกล่าวเป็นการทั่วไปก็คือมูลค่าถูกกำหนดมาจากต้นทุนการผลิตนั่นเอง

ตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่อิงอยู่กับความรู้สึกของผู้บริโภคข้างต้น ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าที่ให้ความพอใจกับเขามากที่สุด และผู้บริโภคแต่ละคนจะอยู่ในดุลยภาพก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายของเขาไม่สามารถจะเพิ่มอรรถประโยชน์รวมได้อีกแล้ว เมื่อใดก็ตามที่ผู้บริโภคสามารถเปลี่ยนการซื้อได้อย่างเสรี การเลือกซื้อสินค้าที่ให้อรรถประโยชน์มากกว่าในปริมาณที่มากขึ้น และซื้อสินค้าที่ให้อรรถประโยชน์น้อยกว่าในปริมาณที่น้อยลง จะส่งผลให้เขามีความสุขความพอใจมากขึ้น เจอวอนส์ยังได้นิยาม "สมการการแลกเปลี่ยน" ซึ่งสมการนี้ได้แสดงให้เห็นว่า สำหรับผู้บริโภคคนหนึ่งๆ ที่ต้องการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดในการบริโภคสินค้าชนิดต่างๆ นั้น เขาจะต้องบริโภคสินค้าเหล่านั้นจนกระทั่งทำให้สัดส่วนของอรรถประโยชน์หน่วยท้ายต่อราคาของสินค้าแต่ละชนิดเท่ากันพอดี ถ้ายังไม่เท่ากันผู้บริโภคคนนั้นสามารถปรับเปลี่ยนการบริโภคเสียใหม่เพื่อให้อรรถประโยชน์มากขึ้นจนกระทั่งสูงสุด สมการการแลกเปลี่ยนตามแนวคิดของเจอวอนส์นี้ ผู้ที่อ่านตำราเศรษฐศาสตร์จุลภาคมาแล้วคงจะคุ้นเคยหรืออย่างน้อยก็เคยผ่านตามาแล้วบ้าง เพราะสมการนี้มักจะถูกนำมาเสนอในบทที่ว่าด้วยทฤษฎีอรรถประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ถ้าสินค้าที่จะบริโภคมีเพียงสองชนิดคือ สินค้า X และสินค้า Y หากอรรถประโยชน์หน่วยท้ายของสินค้าแต่ละชนิด คือ MU_x และ MU_y ตามลำดับ และราคาของสินค้าแต่ละชนิดคือ P_x และ P_y ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริโภคจะได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดก็ต่อเมื่อเขาได้จัดสรรเงินรายได้ของเขาในการบริโภคสินค้าทั้งสองชนิดนี้จนกระทั่งทำให้ $MU_x / P_x = MU_y / P_y$

จากแนวคิดในทฤษฎีอรรถประโยชน์ของเจออนส์ได้สร้างพื้นฐานด้านนโยบายหลายประการ เช่นในกรณีของการเก็บภาษีสินค้า ถ้ารัฐบาลเก็บภาษีสินค้าชนิดใดและมีผลให้ราคาสินค้าชนิดสูงขึ้น ผู้บริโภคจะลดการบริโภคสินค้านั้น หรือในกรณีของการยกระดับสวัสดิการในสังคมให้สูงขึ้น เจออนส์เสนอว่า การกระจายรายได้จากคนรวยไปสู่คนจนจะทำให้อรรถประโยชน์รวมของสังคมสูงขึ้น เพราะตามหลักแห่งการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์หน่วยท้ายนั้น อรรถประโยชน์หน่วยท้ายของรายได้หรือเงินสำหรับคนจนโดยเปรียบเทียบกันแล้วมีค่ามากกว่าของคนรวย ดังนั้นการดึงเงินจากคนรวยจำนวนหนึ่งแล้วนำเงินส่วนนั้นไปให้คนจน อรรถประโยชน์ของคนจนที่เพิ่มขึ้นย่อมมากกว่าอรรถประโยชน์ของคนรวยที่ลดลง สุทธิแล้วสังคมได้อรรถประโยชน์มากขึ้น เป็นต้น

การนำเสนอแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของเจออนส์จะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หากไม่ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยวัฏจักรธุรกิจ (theory of business cycle) ของเขา ขณะที่เจออนส์กำลังทำวิจัยเชิงขยายผลเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่นั้น เขาพบความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างการเกิดจุดดับบนดวงอาทิตย์ (sunspot activity) กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (economic activity) ในระหว่าง พ.ศ. 2264 และ พ.ศ. 2421 วัฏจักรธุรกิจรอบหนึ่งๆ จะมีระยะเวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 10.46 ปี ในขณะที่ปรากฏการณ์จุดดับบนดวงอาทิตย์จะแสดงให้เห็นแต่ละครั้งกินเวลาโดยเฉลี่ย 10.45 ปี เจออนส์ได้ให้คำอธิบายบางอย่างสำหรับความคล้ายคลึงกันของทั้งสองอย่างนี้ว่า ถ้าการเกิดจุดดับบนดวงอาทิตย์ส่งผลกระทบต่อภูมิอากาศ และภูมิอากาศส่งผลกระทบต่ออรรถประโยชน์ของอังกฤษแล้ว การเกิดจุดดับบนดวงอาทิตย์ย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับราคาธัญญาหาร หากฝนฟ้าดี จะไปเพิ่มอุปทานของธัญญาหารและส่งผลให้ราคาลดลง แต่ถ้าภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย จะนำไปสู่การสูงขึ้นของราคาธัญญาหาร เจออนส์ ยังเชื่อมโยงวัฏจักรเศรษฐกิจกับปรากฏการณ์บนดวงอาทิตย์โดยมองที่การค้าต่างประเทศด้วย เขาอธิบายว่า ปรากฏการณ์บนดวงอาทิตย์ มีอิทธิพลต่อปริมาณพืชผลในประเทศอินเดีย ซึ่งขณะนั้นติดต่อกับชายฝั่งอังกฤษ ถ้าการเก็บเกี่ยวในอินเดียได้ผลดีจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นในอุปสงค์สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมจากอังกฤษ ทำให้เศรษฐกิจของอังกฤษขยายตัว ในทางตรงข้ามหากการเพาะปลูกในอินเดียไม่ได้ผลอุปสงค์สำหรับสินค้าจากอังกฤษจะมีน้อย ภาวะเศรษฐกิจของอังกฤษจะตกต่ำ แม้ว่านักเศรษฐศาสตร์ในรุ่นหลังๆ จะไม่ยอมรับทฤษฎีนี้ของเจออนส์ และมองว่าภาวะเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับตัวแปรภายในระบบเศรษฐกิจเองมากกว่าจะเกิดจากพลังภายนอก อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี เจออนส์ก็สมควรถูกนับให้เป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีวัฏจักรธุรกิจ

อดัม สมิท : บิดาแห่งทุนนิยมเสรีฯ (ต่อจากหน้า 3)

เป็นนักคิดผู้เปี่ยมคุณธรรม ที่เชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ในการมีวิริยอุตสาหะ ดังสะท้อนในย่อหน้าต่อไปนีจาก *The Theory of Moral Sentiments*:

"แม้เราจะคิดว่า มนุษย์โดยธรรมชาติเห็นแก่ตัวเพียงใดก็ตาม มีอะไรบางอย่างในสันดานมนุษย์ทุกคนที่กระตุ้นให้เราสนใจต่อความเป็นอยู่ของผู้อื่น และทำให้ความสุขของผู้อื่นนั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเรา แม้เราจะไม่ได้ทำอะไรเลย ยกเว้นความสุขใจที่ได้เห็นคนอื่นมีความสุขหนึ่งในสันดานแบบนี้คือ ความสงสาร (pity) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (compassion) ซึ่งเรารู้สึกเมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์หรือได้ยินว่าผู้อื่นเป็นทุกข์ อารมณ์เศร้าของเราที่เกิดจากความเศร้าของผู้อื่นนั้น เป็นสัญชาตญาณที่ชัดเจนเกินกว่าที่จะต้องใช้อุปนิสัยใดๆ อารมณ์นี้ก็เหมือนกับอารมณ์ดั้งเดิมอื่นๆ ของมนุษยชาติ ตรงที่ไม่ได้เป็นอารมณ์ของ "คนดี" หรือ "คนมีคุณธรรม" เท่านั้น แม้ว่าคนดีอาจรับรู้อารมณ์นี้ได้อย่างลึกซึ้งที่สุด แม้กระทั่งคนเลวหรือคนโหดที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมอย่างซ้าซาก ก็ยังหนีไม่พ้นความรู้สึกนี้"

อดัม สมิท ไม่ได้เป็นนักคิดที่ "ดีแต่พูด" เท่านั้น ก่อนตาย เขายกเงินเก็บเกือบทั้งหมดให้กับองค์กรการกุศล สำหรับสมิทแล้ว ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ได้เป็นคุณสมบัติที่ขัดแย้งกันในตัวปัจเจกชน หากเป็นคุณสมบัติที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไปข้างหน้า ในขณะที่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยทำให้ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจนั้นเป็นธรรมและมีมนุษยธรรมมากขึ้น

แม้กระทั่งบิดาของทุนนิยมสุดขั้วยังโสมนัสว่า คุณความดีและวิริยอุตสาหะเป็นสององค์ประกอบที่สำคัญในชีวิตของ "สัตว์เศรษฐกิจ" สมัยใหม่ ฉะนั้น ในโลกแห่งวัตถุนิยมปัจจุบันที่คนกำลังค้นพบว่าเงินอย่างเดียวไม่สามารถรับประกันความสุขได้นั้น จึงน่าจะถึงเวลาที่เราจะกลับมาทบทวนกันอย่างถี่ถ้วน ว่าจริงๆ แล้ว อดัม สมิท ต้องการบอกอะไรกับเรา และลองหันมาวิเคราะห์ว่า ในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา เราถูกและละเลยศาสนาและปรัชญาต่างๆ ที่เน้นเรื่องความสุขทางจิตวิญญาณมากกว่าความมั่งคั่งทางวัตถุมากเกินไปหรือไม่

เพราะความเข้าใจผิดของสังคมสมัยใหม่ที่มีต่ออดัม สมิท กำลังสะท้อนให้เราเห็นอิทธิพลอันน่ากลัวของลัทธิทุนนิยมเสรีสุดขั้ว ที่เข้ามามีครอบงำพื้นที่ทางปัญญาอย่างไร้คู่แข่งในโลกปัจจุบัน ภาพของสมิทที่เราได้รับรู้ คือภาพที่ฉายโดยฝั่ง "ผู้ชนะ" ในสงครามความคิดทางเศรษฐศาสตร์ คือกลุ่มคนที่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพของระบบตลาดเสรี มากเสียจนละเลยมิติทางคุณธรรมและศีลธรรม ซึ่งสมิทเชื่อว่า เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ระบบทุนนิยม สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเป็นธรรม อ่อนโยน และนำไปสู่สังคมที่เป็นสุข

คัมภีร์เศรษฐศาสตร์

law of diminishing marginal utility

กฎแห่งการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์หน่วยท้าย

กฎที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์หน่วยท้ายหรืออรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มที่ผู้บริโภคได้รับกับปริมาณสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่งๆ ที่ผู้บริโภคได้บริโภคในเวลาต่อเนื่องกัน กฎนี้กล่าวว่า ถ้าผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าหรือบริการชนิดหนึ่งๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในเวลาต่อเนื่องกันแล้ว อรรถประโยชน์หน่วยท้ายหรือความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากสินค้าหรือบริการหน่วยหลังๆ จะค่อยๆ น้อยลงเป็นลำดับ นักเศรษฐศาสตร์ที่ค้นพบและนำเสนอกฎนี้ประกอบด้วยนักเศรษฐศาสตร์สามท่าน ที่เสนอแนวคิดนี้ในเวลาไล่เลี่ยกันเมื่อตอนต้นคริสต์ทศวรรษที่ 1870 อันได้แก่ วิลเลียม สแตนลีย์ เจวอนส์ (William Stanley Jevons) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ลีออน วอลราส (Leon Walras) นักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส และ คาร์ล เมนเกอร์ (Carl Menger) นักเศรษฐศาสตร์ชาวออสเตรียน

consumer equilibrium

ดุลยภาพผู้บริโภค

สภาวะการณที่ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์หรือความพอใจสูงสุดจากการบริโภคสินค้าหรือบริการภายใต้งบประมาณหรือรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัดในขณะนั้น ถ้าสมมุติว่าผู้บริโภคต้องตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเพียงสองชนิด คือสินค้า X และ สินค้า Y ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคโดยใช้ทฤษฎีความพอใจเท่ากัน ดุลยภาพของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้บริโภคได้ใช้งบประมาณที่มีอยู่ทั้งหมดเลือกซื้อสินค้าในส่วนผสมที่ทำให้ **อัตราแห่งการทดแทนหน่วยท้าย** เท่ากับสัดส่วนของราคาสินค้าทั้งสองชนิดนั้นพอดี หรือเขียนเป็นสมการแสดงความพอใจของดุลยภาพผู้บริโภคได้ดังนี้

$$MRS_{XY} = \frac{P_X}{P_Y}$$

โดยที่ MRS_{XY} คือ อัตราแห่งการทดแทนหน่วยท้ายระหว่างสินค้า X กับสินค้า Y และ P_X/P_Y คือ ราคาสัมพัทธ์หรือสัดส่วนของราคาสินค้า X กับราคาสินค้า Y แต่ในการวิเคราะห์พฤติกรรม

ของผู้บริโภคโดยใช้ทฤษฎีอรรถประโยชน์ ดุลยภาพของผู้บริโภคจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าทั้งสองชนิดจนกระทั่งสัดส่วนของอรรถประโยชน์หน่วยท้ายต่อราคาของสินค้าของสินค้าทั้งสองชนิดมีค่าเท่ากันพอดี ซึ่งอาจเขียนเป็นสมการแสดงความพอใจของดุลยภาพของผู้บริโภคได้ดังนี้

$$\frac{MU_X}{P_X} = \frac{MU_Y}{P_Y}$$

โดยที่ MU_X และ MU_Y คือ อรรถประโยชน์หน่วยท้ายของสินค้าแต่ละชนิด ส่วน P_X และ P_Y คือราคาของสินค้าแต่ละชนิด

marginal rate of substitution (MRS)

อัตราแห่งการทดแทนหน่วยท้าย

จำนวนการบริโภคของสินค้าชนิดหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงจำนวนการบริโภคสินค้าอีกชนิดหนึ่งไปจากเดิม 1 หน่วย โดยที่ความพอใจของผู้บริโภคยังคงเดิม ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้บริโภคบริโภคสินค้า 2 ชนิด คือ สินค้า X กับสินค้า Y อัตราแห่งการทดแทนหน่วยท้ายระหว่างสินค้า X กับสินค้า Y หรือเรียกย่อๆ ว่า MRS_{XY} ก็คือ จำนวนสินค้า Y ที่จะต้องเพิ่มขึ้นเพื่อมาทดแทนสินค้า X ในกรณีที่ผู้บริโภคลดการบริโภคสินค้า X ลงหนึ่งหน่วยเพื่อรักษาความพอใจให้อยู่ในระดับเดิม อาจเขียนเป็นสมการแสดงความพอใจค่า MRS ระหว่างสินค้า X กับสินค้า Y ได้ดังนี้

$$MRS_{XY} = \left. \frac{\Delta Y}{\Delta X} \right| U \text{ constant}$$

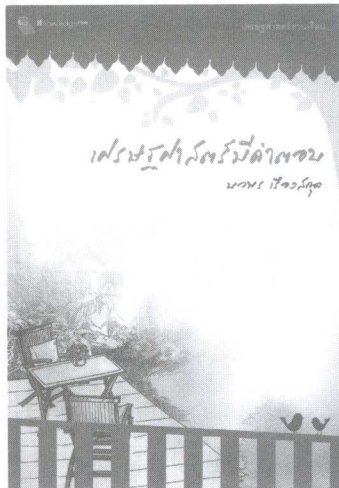
โดยที่ ΔY คือ ส่วนเปลี่ยนแปลงในจำนวนสินค้า Y (สินค้าบนแกน Y)

ΔX คือ ส่วนเปลี่ยนแปลงในจำนวนสินค้า X (สินค้าบนแกน X)

โดยมีเงื่อนไขว่า ความพอใจหรืออรรถประโยชน์ ของผู้บริโภคยังคงอยู่ในระดับเดิม

ถ้าจะกล่าวอย่างรวบรัด อัตราแห่งการทดแทนหน่วยท้ายก็คืออัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้า 2 ชนิด ที่ทำให้ผู้บริโภคยังมีความพอใจเท่าเดิมนั่นเอง

แนะนำหนังสือเศรษฐศาสตร์

ชื่อหนังสือ : **เศรษฐศาสตร์ชาวบ้านเรื่อง บุด เศรษฐศาสตร์มีคำตอบ**

ผู้เขียน : **นพพร เรืองสกุล**

สำนักพิมพ์ : **โนว์เลจพลัส**

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง, 2549, จำนวน 192 หน้า ราคา 150 บาท

ท่านผู้อ่านที่เป็นหนอนหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ การออม การลงทุน หรือการเงิน การธนาคาร และเศรษฐศาสตร์ ย่อมรู้จักชื่อเสียงเรียงนามและผลงานของ นพพร เรืองสกุล (ชื่อเดิมในอดีต คือ นพพร และ นภาพร) แม้ผู้เขียนจะเปลี่ยนชื่อตัวเองหรือเปลี่ยนรูปแบบงานเขียนไปเป็นอะไรก็ตาม แต่เนื้อหาสาระของงานเขียน ก็ทำได้เปลี่ยนไปจากแวดวงเดิมไม่ อันถือเป็นความชำนาญพิเศษประจำตัวผู้เขียนไปแล้ว

หนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือรวบรวมบทความเชิงเศรษฐศาสตร์เล่มล่าสุดของ นพพร เรืองสกุล โดยแบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ รวม 6 ตอน ตอนที่ 1 เศรษฐศาสตร์ คือ ตอนที่ 2 เศรษฐศาสตร์เปรียบเทียบ ตอนที่ 3 เศรษฐศาสตร์กับความจน ตอนที่ 4 เศรษฐศาสตร์กับความสุข ตอนที่ 5 เศรษฐศาสตร์มองสื่อ และตอนที่ 6 ปกิณกะ เนื้อหาทั้งหมดจะช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจการมองและวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งการหาคำตอบหรือทางออกของปัญหาที่อิงอยู่กับแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้ผู้เขียนพยายามเชื่อมโยงทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กับการประยุกต์ในชีวิตประจำวันโดยสื่อผ่านการสนทนาของบุคคล เรื่องเล่า สถิติตัวเลข หรือข้อเขียนสั้นๆ และง่ายๆ ทำให้รู้สึกว่าการเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัวและรับรู้ได้ไม่ยาก และเศรษฐศาสตร์อาจมีคำตอบหลายอย่างให้กับผู้อ่านที่เคยกังขามาก่อนหน้านี้ได้เป็นอย่างดี

กรุณาส่ง

ในราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทบวงมหาวิทยาลัย

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2521
ไปรษณีย์หน้าพระลาน

เหตุขัดข้องนำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จ่าหน้าของไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- 5. ไม่มารับภายในกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่นๆ

ลงชื่อ